Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1920 kl. ½ 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1921 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet. (4:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av punkt 1 i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att från och med år 1921 under riksstatens sjätte huvudtitel för departementschefen uppföra ett ordinarie anslag om 17,000 kronor. *Departementschefen.* [1.]*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må från och med år 1921 under riksstatens sjätte huvudtitel för *departementschefen* uppföra ett ordinarie anslag å 17,000 kronor.

2:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Kungl. Maj:t upptagit anslagen till kommunikationsdepartementets arbetskrafter i övrigt på följande sätt, nämligen *Kommunikationsdepartementet.*

departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, *ordinarie anslag*, 120,500 kronor;

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

upprätthållande av departementets verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, *extra anslag, förslagsanslag,* högst 24,800 kronor.

Detta förslag grundar sig på Kungl. Maj:ts i den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen (nr 3) gjorda framställning om ändrad organisation av statsdepartementen och därav föranledda anslagsbehov.

I denna fråga har riksdagen numera fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

3:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp upptagit följande hittills under nuvarande sjätte huvudtiteln, civildepartementet, anslagstiteln »Väg- och vattenbyggnadsstaten» uppförda ordinarie anslag, nämligen

bestämt anslag 141,000 kronor;
expenser för allmänna arbeten, reservationsanslag, 45,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp uppföra under anslagstitel »Väg- och vattenbyggnadsstaten» följande båda ordinarie anslag, nämligen
bestämt anslag 141,000 kronor,
expenser för allmänna arbeten, reservationsanslag, 45,000 kronor.

Vägundersökningar.
[2.]

4:o) Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att från och med år 1921 höja det ordinarie reservationsanslaget till vägundersökningar, nu 45,000 kronor, med 45,000 kronor till 90,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet sid. 5—7.

Förutom den under denna punkt föreslagna förhöjningen till dubbla beloppet av ordinarie anslaget till vägundersökningar har Kungl. Maj:t (punkt 5) för samma ändamål jämväl äskat dels ett extra anslag för år 1921 å 90,000 kronor, eller således dubbelt mot vad å innevarande års extra stat är för ändamålet anvisat, dels ock ett anslag å tilläggsstaten för år 1920 likaledes å 90,000 kronor.

Med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen om behovet av de sålunda äskade anslagen har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställningar.

Utskottet, som här nedan återkommer till frågan om extra anslaget för år 1921 och i annat sammanhang avgiver förslag rörande anslaget å tilläggsstat för innevarande år, får nu hemställa,

att riksdagen må från och med år 1921 höja det ordinarie reservationsanslaget till *vägundersökningar*, nu 45,000 kronor, med 45,000 kronor till 90,000 kronor. *Ökat anslag.*

5:o) Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 3) föreslagit riksdagen att till förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 41,275 kronor. *Förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.* [3.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 7—10.

För innevarande år utgår motsvarande anslag med 35,175 kronor. Den föreslagna ökningen, 6,100 kronor, är avsedd för anställande av en ritare med avlöning av 3,000 kronor ävensom till ytterligare förstärkning av styrelsens kvinnliga arbetskrafter.

För att nämnda ytterligare arbetskraft må kunna anställas redan under innevarande år, ifrågavarande ritare dock först från och med den 1 juli 1920, har gjorts framställning om anslag å tilläggsstaten med 4,600 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad sålunda föreslagits och som i annat sammanhang återkommer till frågan om anslag å tilläggsstaten för år 1920, får nu hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten* på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 41,275 kronor. *Ökat anslag.*

Tillfällig höjning av anslaget till expenser för allmänna arbeten.

[4.]

6:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag (punkt 4) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *expenser för allmänna arbeten*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 35,000 kronor.

Tillfällig höjning av anslaget till vägundersökningar.

[5.]

Ökat anslag.

7:o) Under åberopande av vad utskottet härovan under punkt 4:o) i ämnet anfört och i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5), får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *vägundersökningar*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 90,000 kronor.

Vägar och kommunikationer.

8:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln upptagit ordinarie anslaget till vägar och kommunikationer med oförändrat belopp, 12,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln uppföra ordinarie anslaget till vägar och kommunikationer med oförändrat belopp, 12,000 kronor.

Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.

[6.]

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag å 10,000 kronor till undersökningar av mindre hamnar och farleder ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

Under erinran att förevarande anslag under en följd av år utgått med nu föreslaget belopp 10,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor till *undersökningar av mindre hamnar och farleder* ävensom till *upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m.

10:o) Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 7) att på extra stat för år 1921 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

[7.]

Anslaget har för vartdera av åren 1919 och 1920 bestämts till 900,000 kronor. Den nu föreslagna höjningen har ansetts erforderlig för att anslaget något så när skall kunna fylla de å detsamma ställda kraven.

Utskottet, som med hänsyn till det ådagalagda behovet av ökat anslag för ifrågavarande ändamål ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

Ökat anslag.

att riksdagen må på extra stat för år 1921 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande av brobyggnader* och, *företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *upprensning av åar och farleder* ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

Bidrag för anläggning eller förbättring av vägar m. m.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor.

[8.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft ett flertal inom riksdagen i ämnet väckta motioner.

Sålunda har uti två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 85) av herr *S. M. Petterson* m. fl. och den andra inom andra kammaren (nr 167) av herr *B. Nilsson* i Landeryd m. fl., hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor.

Vidare har i följande inom andra kammaren väckta motioner föreslagits, att ifrågavarande anslag måtte bestämmas till följande belopp nämligen:

av herr *I. Vennerström* (motionen nr 10), herr *B. Olsson* i Kollungeröd (motionen nr 38) samt herrar *S. A. Carlsson* i Solberga och *J. G. Svensson* i Betingetorp (motionen nr 61) till 5,500,000 kronor ävensom av herr *C. Olsson* i Berg m. fl. (motionen nr 230) till 9,000,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets yttrande.

Utskottet vill till en början erinra om de ansenliga höjningar, som under senare tid företagits beträffande ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för år 1914 var uppfört med 1,750,000 kronor och nu av Kungl. Maj:t föreslås till 4,500,000 kronor.

Såsom av den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen framgår och ytterligare av vissa motionärer framhållits, föreligga emellertid för närvarande ansökningar om statsbidrag för vägbyggnadsanläggningar i en omfattning, som göra en höjning av anslaget, utöver av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, önsklig. I betraktande härav har utskottet, utan att förbise de svårigheter, som den nuvarande finansiella situationen erbjuder för anskaffande av nödiga medel för statsbehovens fyllande, funnit sig böra, om ock med tvekan, i viss mån tillmötesgå de i förevarande hänseende motionsvis framförda kraven. Utskottet har emellertid ansett den ifrågasatta höjningen böra begränsas till 500,000 kronor och anslaget för år 1921 alltså bestämmas till 5,000,000 kronor.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

Ökat anslag.

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och de av herrar S. M. Petterson m. fl., Nilsson i Landeryd m. fl., Vennerström, Olsson i Kollungeröd, Carlsson i Solberga och Svensson i Betingetorp samt Olsson i Berg m. fl. i ämnet väckta motionerna, må till *bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Villkor för statsbidrag.

[9.]

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) får utskottet hemställa,

att riksdagen må besluta, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1921 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och

hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, skola gälla de *allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907, den 27 februari 1914, den 28 maj 1915 samt den 13 juni 1919.*

13:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 10) får utskottet hemställa,

Anläggning av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

att riksdagen må på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor att i enlighet med av riksdagen godkända grunder användas till *anläggning av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.*

[10.]

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) får utskottet hemställa,

Anläggning av ödebygdsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

att riksdagen må på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor att i enlighet med av riksdagen godkända grunder utgå som *bidrag till anläggning av ödebygdsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.*

[11.]

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att i enlighet med av riksdagen godkända grunder utgå som bidrag till anläggning av utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

Anläggning av utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

[12.]

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t av frågan om anslag för år 1919 till enskilda utfartsvägar framhölls, bland annat, att beviljande av dylikt anslag borde hava karaktären av ett försök och att så noggrann redogörelse borde lämnas riksdagen för anslagets användande, att riksdagen bleve i tillfälle att bedöma, om och i vad omfattning medel för förevarande ändamål borde även för ett kommande år anvisas. Då emellertid tillräcklig erfarenhet angående anslagets användning ännu icke ansetts föreligga och i avvaktan på utredning angående lämpligheten av att även andra län än de ovannämnda måtte komma i åtnjutande av medel för anläggning av utfartsvägar, har anslaget befunnits böra för år 1921 upptagas till oförändrat belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor att i enlighet med av riksdagen godkända grunder utgå som *bidrag till anläggning av utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.*

Tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag.

[13.]

16:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 13), får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det för beredande av *tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- med flera företag* beviljade anslaget å 5,000,000 kronor på extra stat för år 1921 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 500,000 kronor.

Vägar till Tärna socken m. m.

[14.]

17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) angående anslag för anläggning av vägar till Tärna socken m. m., kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Jordförluster genom kanal- och väganläggningar samt Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet.

18:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1921 får utskottet hemställa,

att riksdagen må i nämnda riksstat under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp uppföra

a) ordinarie förslagsanslaget till jordförluster genom kanal- och väganläggningar, 7,267 kronor, därav ersättningar 4,567 kronor; samt

b) ordinarie förslagsanslaget till Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, 365 kronor.

Motion om anslag till förbättring av viss del av landsvägen Älvdalen—Särna m. m.

19:o) I en inom andra kammaren av herr *L. Alvin* väckt motion (nr 149) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för år 1920 och sedan årligen så länge som erfordras för verkställande av makadamisering eller påförande av annat effektivt vägmaterial å den del av all-

männa landsvägen från Älvdalen till Särna, som är belägen mellan Hållstugan och Särna rå, bevilja ett förslagsanslag å 25,000 kr.; och att staten för ändamålet tillhandahåller arbetsmaskiner, som befinnas nödiga för arbetets effektiva bedrivande.

I fråga om de skäl motionären anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

En vid sistlidet års lagtima riksdag av motionären väckt motion av i huvudsak liknande innebörd med den nu förevarande fann riksdagen, på förslag av statsutskottet, icke till någon riksdagens åtgärd föranleda. Då några nya skäl, som skulle kunna föranleda bifall till motionärens förslag i ämnet, icke synas föreligga, får utskottet hemställa,

att herr Alvins förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

20:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag (punkt 15) får utskottet hemställa, *Förbättring av Visby hamn.*

att riksdagen må av det såsom bidrag till bestridande av kostnaden för *förbättring av Visby hamn* beviljade anslaget å 750,000 kronor såsom reservationsanslag på extra stat för år 1921 anvisa ett belopp av 125,000 kronor. [15.]

21:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag dels till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa av fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar m. m. (punkt 16), dels ock till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna (punkt 17) kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härmed för riksdagen *Utförande av vissa fiskehamnar.* [16.] *Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader.*

anmäla. [17.]

22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18) och under erinran att för år 1920 för ändamålet anvisats ett belopp av 100,000 kronor, får utskottet hemställa, *Upprensning av vissa farleder i Mälaren.*

att riksdagen må för fortsättning av arbetena med *upprensning av vissa farleder i Mälaren* på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor. [18.] *Ökat anslag.*

Vägunderhållet och skjutsväsendet.

Bidrag till vägunderhållet på landet.

23:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln uppfört det hittills under nionde huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet med oförändrat belopp, 2,700,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln uppföra ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet med oförändrat belopp, 2,700,000 kronor.

Kostnad för vägdelningar.

[19.]

24:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning (punkt 19) får utskottet hemställa,

att riksdagen må å extra stat för år 1921 för bestridande av *statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar* såsom förslagsanslag anvisa 25,000 kronor.

Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt.

[20.]

25:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag (punkt 20) får utskottet vidare hemställa,

att riksdagen må till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Svenska vägföreningen.

[21.]

26:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag (punkt 21), vilket står i överensstämmelse med riksdagens tidigare i ämnet gjorda uttalanden, och under erinran att anslag för ändamålet för år 1920 utgår med 7,000 kronor, får utskottet hemställa,

Ökat anslag.

att riksdagen må till understöd åt *svenska vägföreningen* å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11,500 kronor.

Färjor och färjkarlar samt

27:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp uppfört de hittills under

nionde huvudtiteln upptagna ordinarie anslagen till färjor och färjkarlar samt till bidrag till skjutsentreprenader. *bidrag till skjutsentreprenader.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln med oförändrade belopp upptaga

a) ordinarie anslaget till färjor och färjkarlar sålunda fördelat:

Bestämt anslag	kronor 354: —
Friheter, förslagsanslag	» 25: —
Summa	kronor 379: —

b) ordinarie förslagsanslaget till bidrag till skjutsentreprenader, 400,000 kronor.

28:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) och under erinran att anslag för ändamålet för år 1920 utgår med 5,300 kronor, får utskottet hemställa, *Registrering av automobiler.* [22.]

att riksdagen må *till bestridande av utgifter för registrering av automobiler* på extra stat får år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 26,000 kronor, att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler. *Ökat anslag.*

Byggnadsväsendet.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) *Byggnadsstyrelsen.* [23.]

dels medgiva, att den å byggnadsstyrelsens ordinarie stat uppförda tjänsten »kassör och bokhållare tillika notarie» må från och med år 1921 utbytas mot en tjänst i andra lönegraden, benämnd »kamrerare», med en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar samt 400 kronor ortstillägg, med rätt för kamreraren att åtnjuta två ålderstillägg, vartdera å 500 kronor efter respektive fem och tio års tjänstgöring;

dels förklara, att för kamreraren skola bliva gällande de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av fastställda avlöningsförmåner gälla för motsvarande befattningshavare i byggnadsstyrelsen;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1921 höja det ordinarie anslaget till byggnadsstyrelsen från 159,600 kronor med 1,800 kronor till 161,400 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 44—50 av statsrådsprotokollet.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande behovet av en uppflyttning av ifrågavarande tjänst från första till andra lönegraden får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att den å byggnadsstyrelsens ordinarie stat uppförda tjänsten »kassör och bokhållare tillika notarie» må från och med år 1921 utbytas mot en tjänst i andra lönegraden, benämnd »kamrerare», med en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar samt 400 kronor ortstillägg, med rätt för kamreraren att åtnjuta två ålderstillägg, vartdera å 500 kronor efter respektive fem och tio års tjänstgöring;

b) förklara, att för kamreraren skola bliva gällande de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av fastställda avlöningsförmåner gälla för motsvarande befattningshavare i byggnadsstyrelsen;

Ökat anslag.

c) från och med år 1921 höja det ordinarie anslaget till *byggnadsstyrelsen* från 159,600 kronor med 1,800 kronor till 161,400 kronor.

Förstärkning av arbetskrafterna hos byggnadsstyrelsen.

[24.]

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att till förstärkning av det å byggnadsstyrelsens stat uppförda anslaget till vikariatsersättningar samt arvoden åt arkitekter utom stat och extra biträden m. m. på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 44,000 kronor.

På tilläggsstat för innevarande år har Kungl. Maj:t äskat anslag för ifrågavarande ändamål med 7,000 kronor.

För år 1920 är för ändamålet anvisat ett extra anslag å 30,000 kronor.

Utskottet, som med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts framställningar om anslag såväl å riksstaten som å 1920 års tilläggsstat, och som i sistnämnda hänseende kommer att avgiva utlåtande i annat sammanhang, får alltså nu hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av det å byggnadsstyrelsens stat uppförda anslaget till *vikariatsersättningar samt arvoden åt arkitekter utom stat och extra biträden m. m.* på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 44,000 kronor. *Ökat anslag.*

31:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1921 får utskottet hemställa, *Utförande av mätningar m. m. av i kulturhistoriskt avseende märkliga byggnader.*

att riksdagen må i riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln upptaga ordinarie reservationsanslaget till utförande av mätningar och andra undersökningar av i kulturhistoriskt avseende märkliga byggnader i allmänhet med oförändrat belopp 3,000 kronor.

32:o) Under erinran att för nedannämnda ändamål är å 1920 års riksstat uppfört ett anslag av 13,250 kronor får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar beträffande anslag såväl å riksstaten för år 1921 som å tilläggsstaten för år 1920, i vilket sistnämnda hänseende utskottet kommer att avgiva förslag i annat sammanhang, nu hemställa, *Förhyrande av lokal för två av byggnadsstyrelsens byråer m. m.* [25.]

att riksdagen må för beredande av *lokaler för två av byggnadsstyrelsens byråer* samt för *avlöning åt vaktbiträden m. m.* å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 17,770 kronor. *Ökat anslag.*

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) får utskottet hemställa, *Länsarkitekter.* [26.]

att riksdagen må till avlöning åt *länsarkitekter* å extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 25,000 kronor.

34:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1921 får utskottet hemställa, *Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm.*

att riksdagen må å riksstaten för år 1921 under sjätte huvudtiteln uppföra *Byggnader och reparationer.*

a) ordinarie förslagsanslaget till lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm med oförändrat belopp 50,000 kronor,

b) ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer likaledes med oförändrat belopp 370,000 kronor.

Förstärkning av grunden under vissa delar av Stockholms slott.

[27.]

35:o) I enlighet med i Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det till *förstärkning av grunden under vissa delar av Stockholms slott* av 1919 års lagtima riksdag beviljade anslag å 375,000 kronor å extra stat för år 1921 anvisa såsom reservationsanslag återstående beloppet av 130,000 kronor.

Om- och påbyggnad av egendomen inom kvarteret Grönlandet norra i Stockholm.

[28.]

36:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) rörande om- och påbyggnad av egendomen inom kvarteret Grönlandet norra i Stockholm har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

Förhyrande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län.

[29.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att till förhyrande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län å extra stat för år 1921 bevilja ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Kungl. Maj:t äskat anslag jämväl å tilläggsstaten för innevarande år med 1,750 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar får utskottet, som beträffande anslag för år 1920 kommer att avgiva förslag i annat sammanhang, nu hemställa,

att riksdagen må till förhyrande av *bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län* å extra stat för år 1921 bevilja ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

Påbyggnad av fastigheterna Engelbrektsgatan nr 5 och 7 i Stockholm.

[30.]

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att för påbyggnad av fastigheterna nr 5 och 7 Engelbrektsgatan i Stockholm och andra därmed sammanhängande arbeten för beredande av ökat lokalutrymme åt pensionsstyrelsen dels bevilja ett anslag av 456,900 kronor, dels ock därav på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 281,900 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 81—87 av statsrådsprotokollet.

För ovannämnda ändamål har Kungl. Maj:t äskat anslag jämväl å tilläggsstaten för år 1920 med 175,000 kronor.

Utskottets yttrande.

Enligt planerna för ifrågavarande arbeten, som avse påbyggnad av en våning å vartdera av husen nr 5 och 7 Engelbrektsgatan samt företagande av vissa andra ombyggnadsarbeten i huset nr 7, skulle värmeledning anordnas i de båda påbyggda våningarna.

I anledning härav har under utskottets behandling av ärendet ifrågasatts, huruvida icke i samband med de omfattande byggnadsarbeten, särskilt inom fastigheten nr 7, som sålunda äro avsedda att verkställas, inledande av värmeledning eller åtminstone förberedelser härför lämpligen kunde äga rum i större utsträckning än som föreslagits. Enligt de beräkningar, som utskottet till följd härav låtit införskaffa, kan inom fastigheten nr 7 centraluppvärmningen för den påbyggda våningen, utan kostnadsökning, utsträckas att avse de lokaler inom huset, där i sammanhang med ombyggnaden nya kakelugnar skulle komma att uppsättas, och därvid, likaledes utan kostnadsökning, så konstrueras, att den framdeles kan utbyggas för hela huset. Med hänsyn till sålunda vunna upplysningar anser utskottet anordnande av centraluppvärmning för huset nr 7 böra äga rum i nu angivna ökade omfattning.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställningar.

Utskottet, som beträffande anslag å tilläggsstaten avgiver förslag i annat sammanhang, får nu hemställa,

Nytt anslag.

att riksdagen må för *påbyggnad av fastigheterna nr 5 och 7 Engelbrektsgatan i Stockholm och andra därmed sammanhängande arbeten* för beredande av ökat lokalutrymme åt pensionsstyrelsen *dels* bevilja ett anslag av 456,900 kronor, *dels ock* därav på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 281,900 kronor.

Om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset för beredande av utvidgade och förbättrade lokaler åt länsstyrelsen i Stockholms län.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) *ej mindre* att till om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset i Stockholm i enlighet med av departementschefen framlagt förslag bevilja ett anslag å 440,000 kronor; *än även* för ändamålet under sjätte huvudtiteln å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag å 330,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 87—91 av åberopade statsrådsprotokollet.

[31.]

Utskottets yttrande.

Enligt planen för ombyggnaden av ifrågavarande fastighet, vilken är avsedd att inrymma bland annat boställsvåning åt landshövdingen i Stockholms län, skulle denne under tiden för arbetenas utförande beredas annan bostad, medan såväl länsstyrelsen som byggnadsstyrelsen, vilka redan för närvarande på grund av träffad överenskommelse disponera var sin del av landshövdingens nuvarande bostadslägenhet inom fastigheten, under samma tid skulle kvarbo därstädes.

Med hänsyn till de kända svårigheterna, att tillgodose vissa statsinstitutioners lokalbehov, har det synts utskottet kunna ifrågasättas, huruvida det icke vore för staten ekonomiskt fördelaktigare, att jämväl den del av fastigheten, som är avsedd till landshövdingebostad, inreddes till ämbetslokaler och att landshövdingen i stället även framdeles bereddes bostad på annat sätt.

På grund härav anser sig utskottet böra uttala, att hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t, att, därest vid frågans närmare prövning en dylik anordning befinnes lämplig, vidtaga därför erforderliga åtgärder.

I övrigt har förevarande förslag, för vars genomförande äskats anslag jämväl å tilläggsstat till belopp av 90,000 kronor, icke givit utskottet anledning till någon erinran.

Utskottet får alltså nu hemställa,

Nytt anslag.

att riksdagen må till *om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset* i Stockholm i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 framlagt förslag bevilja ett anslag å 440,000 kronor och därav under sjätte huvudtiteln å extra stat för år 1921 anvisa såsom reservationsanslag ett belopp av 330,000 kronor.

Om- och påbyggnad av landsstatshuset i Luleå.

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag (punkt 32) får utskottet hemställa,

[32.]

Nytt anslag.

att riksdagen må till om- och påbyggnad av *landsstatshuset i Luleå* å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 270,000 kronor.

Vidtagande av åtgärder till befrämjande av brandsäkerheten inom

41:o) Vidare får utskottet, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33), hemställa,

Nytt anslag.

att riksdagen må för vidtagande av åtgärder till befrämjande av *brandsäkerheten inom kammarkollegii*

första arkivkontors lokaler i husen med adressnummer 13 och 16 vid Birger Jarls torg å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 42,200 kronor.

kammarkollegii första arkivkontors lokaler m. m.

[33.]

42:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående beräknande av anslag till beredande av ökat lokalutrymme för i huvudstaden förlagda ämbetsverk och statsinstitutioner m. m. (punkt 34) kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Beredande av ökat lokalutrymme för vissa ämbetsverk och statsinstitutioner.

[34.]

Diverse.

43:o) Kungl. Maj:t har (punkt 35) föreslagit riksdagen, att på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 52,500 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Maj:t fastställd plan.

Skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall.

[35.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 102—106 av statsrådsprotokollet.

Under erinran att riksdagen, som alltsedan år 1910 beviljat medel för ifrågavarande ändamål, för innevarande år anvisat anslag härför med samma belopp som det nu föreslagna, får utskottet hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 52,500 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för *verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* i huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Maj:t fastställd plan.

44:o) Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 36) föreslagit riksdagen att till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 106—108.

[36.]

Jämväl för ifrågavarande ändamål har riksdagen sedan ett flertal år tillbaka anvisat anslag med samma belopp som det nu föreslagna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer* på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

Svenska brandskyddsföreningen. [37.]

45:o) Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att för understödjande av svenska brandskyddsföreningens verksamhet på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 106—108 av åberopade statsrådsprotokollet.

Svenska brandskyddsföreningen, som utgör en ombildning av den under år 1909 stiftade svenska brandchefsföreningen, bildades i sin nuvarande form under år 1918 och har enligt stadgarna till ändamål att höja och fullkomna brandskyddet i vårt land för att därigenom bidraga till minskandet av den nationalförlust till liv och egendom, som vållas av eldens härjningar. Föreningen strävar att uppnå sitt mål, bland annat, genom att utgiva tidskrift och andra publikationer för offentliggörande av föreningens arbetsresultat samt andra till brandskydd hörande angelägenheter, att tillhandagå myndigheter och enskilda med råd och upplysningar till brandskyddets höjande och utvecklande, samt att för brandkårspersonal anordna undervisningskurser, förmedla platsanskaffning och till därav förtjänta föranstalta om belöningars utdelande.

Till befrämjande av sitt ändamål har föreningen nyligen bildat en särskild, till Stockholm förlagd brandskyddsbyrå med huvudsaklig uppgift att utöva konsulterande verksamhet rörande brandskyddsväsendet.

Utskottets yttrande.

Gentemot de under de senare åren i allt större omfattning framträdande kraven på statsunderstöd åt enskilda sammanslutningar med allmännyttigt ändamål är det, enligt utskottets mening, nödvändigt, att stor försiktighet iakttages vid bedömandet om och i vad mån dylikt understöd bör beviljas, och detta även i sådana fall, där, såsom i det förevarande, gagnet av föreningens verksamhet får anses uppenbart. Beträffande den nu föreliggande framställningen synes det utskottet kunna ifrågasättas, om icke inom en snar framtid den av föreningen utövade verksamheten skall utan statsbidrag kunna uppehållas, tack vare ökade inkomster från den av föreningen nyligen organiserade brandskyddsbyrån och

de understöd, föreningen bör kunna påräkna från kommuner, brandförsäkringsbolag och andra korporationer, som hava gagn av föreningen. Utskottet har därför funnit det tveksamt, huruvida något understöd genom statsanslag bör lämnas föreningen.

På grund av föreningens allmängagnande karaktär och i betraktande av att föreningens och byråns verksamhet torde bliva av nytta för staten jämväl med hänsyn därtill, att staten i allmänhet icke har sin egendom försäkrad mot brandskada, samt då vissa ekonomiska svårigheter otvivelaktigt torde föreligga för föreningen vid igångsättandet av ovannämnda brandskyddsbyrås verksamhet, har utskottet emellertid icke velat motsätta sig att, på sätt av Kungl. Maj:t föreslagits, ett anslag å 4,000 kronor beviljas föreningen för år 1920.

Att på sätt departemenschefen förordat understöd beviljas till föreningen jämväl för år 1921, varom framställning från föreningen icke ännu föreligger, har utskottet däremot icke ansett sig böra tillstyrka.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet, som i annat sammanhang kommer att avgiva förslag angående anslag för ändamålet å tilläggsstaten, nu hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.

Utredning angående inre vatten vägar.

46:o) Kungl. Maj:t har (punkt 38) föreslagit riksdagen ett för fortsättande av arbetena med en allmän utredning rörande Sveriges inre vattenvägar på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

[38.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 111—116 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Enligt den plan för ifrågavarande undersökningar, som godkändes vid 1916 års riksdag, då anslag för ändamålet första gången beviljades, avsågo desamma närmast vissa begränsade spörsmål rörande vårt kanalväsen, däribland frågorna om en modernisering av Göta kanal och om möjligheterna till utveckling av det vattenvägssystem som har mera direkt sammanhang med Vänern och Mälaren. Den sålunda beslutade utredningen är under utförande av den för ändamålet tillsatta kanalkommissionen. Sedan vid 1916—1919 års lagtima riksdagar medel för undersökningarna anvisats med sammanlagt 290,000 kronor, äskas nu ytterligare anslag å 1921 års stat till undersökningarnas slutförande. Anslagsbeloppet, 80,000 kronor, är emellertid, utöver den tidigare upp-

gjorda planen, avsett jämväl för påbörjande av en allmän utredning rörande hela vårt kanalväsen, innefattande planer till alla de konstgjorda vattenvägar, som framdeles kunna tänkas komma till utförande inom vårt land.

Med avseende å detta förslag vill utskottet till en början framhålla, att någon närmare plan för undersökningarnas fortsättande i nu angiven omfattning icke blivit för riksdagen framlagd. Då förefintligheten av en dylik plan synes utgöra en nödvändig förutsättning för bedömandet, huruvida och i vilken utsträckning anslag för ändamålet bör beviljas, synes det redan på grund av nyssnämnda förhållande kunna ifrågasättas, om medel för sagda ändamål nu bör av riksdagen anvisas.

Beträffande behovet av en dylik allmän utredning rörande landets kanalväsen är vidare att märka, att nuvarande tidsförhållanden i regel nödvändiggöra ett undanskjutande av anläggningsfrågor av ifrågavarande slag till en oviss framtida tidpunkt samt att vid sådant förhållande spörsmålet om utredningens fortsättande på nu angivet sätt erhållit betydligt minskad aktualitet. Och storleken av de belopp, som åtgått för undersökningarnas bedrivande efter nuvarande begränsade plan, giva ävenledes anledning till stor tvekan, huruvida ett fortsättande av undersökningarna utöver nämnda begränsade plan kan tänkas leda till resultat, som tillnärmelsevis motsvara utgifterna härför.

Uppmärksammas må ock, att i den mån behov av nya eller moderniserade vattenvägar uppkomma, tillfyllestgörande undersökningar härom torde kunna åstadkommas på annat sätt, nämligen dels genom de enskilda personer och ortsinstitutioner, som hava intresse härav, dels ock genom de statens vederbörande myndigheter, som det åligger att uti detta hänseende tillgodose statens och det allmännas rätt och bästa. I detta sammanhang må jämväl framhållas, att det hänsyntagande till eventuella framtida kanalanläggningar, som böra äga rum vid regleringen av våra vattendrag för kraftverksändamål, enligt utskottets mening synes kunna ske i sammanhang med uppgörandet av blivande förslag till dylika regleringar, utan att, såsom av departementschefen gjorts gällande, ett fortsättande av kanalkommissionens verksamhet härför kan anses vara av behovet påkallad.

På sålunda anförda skäl har utskottet funnit sig böra avstyrka anvisandet av anslag för den ifrågasatta allmänna utredningen rörande vårt kanalväsen.

Däremot har utskottet ansett nödigt, att medel till slutförande av nu pågående undersökningar rörande vissa av våra inre vattenvägar beviljas. Det härför erforderliga ytterligare anslagsbeloppet har ut-

skottet, på grundval av de beräkningar, som i detta hänseende framlagts vid fjolårets och innevarande års lagtima riksdagar, funnit kunna begränsas till 40,000 kronor, vilket belopp alltså bör anvisas å 1921 års stat.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *slutförande av arbetena med nu pågående utredning rörande vissa av Sveriges inre vattenvägar* på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor. *Minskat anslag.*

47:o) Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 39) föreslagit riksdagen att för understödjande av svenska aeronautiska sällskapets verksamhet på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor. *Anslag till svenska aeronautiska sällskapet.* [39.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 117—129 av statsrådsprotokollet.

Av den utav departementschefen i ärendet lämnade utredningen och de upplysningar i övrigt, som inhämtats under utskottets behandling av ärendet, framgår, att aeronautiska sällskapet utövar en vittomfattande verksamhet å luftflygningens område. Inom sällskapet, som samarbetar med liknande föreningar inom andra länder, särskilt de nordiska, pågår en betydelsefull utredande verksamhet, för vilket ändamål inrättats ett flertal särskilda permanenta kommittéer. Förutom flygtekniska spörsmål av olika slag, handlägga dessa, bland annat, juridiska, meteorologiska och kartografiska frågor. Därjämte tillhandagår sällskapet pressen och allmänheten med råd och upplysningar. Behovet av ett bibliotek, omfattande den synnerligen rikhaltiga internationella litteraturen på området, ämnar sällskapet tillgodose genom en planerad utvidgning av sin boksamling, för vilket ändamål särskild bibliotekarie skulle anställas. Av en planlagd skriftserie har redan utgivits en volym och ytterligare tre skrifter äro avsedda att utkomma under den närmaste tiden.

Den av aeronautiska sällskapet utövade verksamheten omfattar uppgifter, vilka, enligt vad upplyst blivit, i ett flertal främmande länder anförtrotts åt för ändamålet inrättade statsinstitutioner och som jämväl för vårt lands del måste anses vara av stor samhällelig betydelse. Det har därför synts utskottet lämpligt, att staten genom att lämna det ifrågasatta statsunderstödet tryggar sällskapets verksamhet under den närmaste tiden och därmed, i avvaktan på de eventuella organisatoriska *Utskottets yttrande.*

åtgärder från statens sida, som på grund av flygväsendets utveckling kunna befinnas erforderliga, tillsvidare säkerställer befintligheten inom landet av en frivillig central institution på ifrågavarande område.

Utskottet har således funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag såväl beträffande anslag å riksstaten som å 1920 års tilläggsstat, till vilken senare fråga utskottet återkommer vid behandlingen av tilläggsstatens sjätte huvudtitel.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet nu hemställa,

Nytt anslag.

att riksdagen må för *understödjande av svenska aeronautiska sällskapets verksamhet* på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor.

Lufttrafik mellan Porjus och Suorvajaure. [40.]

48:o) Kungl. Maj:t har (punkt 40) föreslagit riksdagen att för uppehållande av lufttrafik mellan Porjus och Suorvajaure på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 130—134.

Utskottets yttrande.

Då det synts utskottet önskvärt att genom förbättrade kommunikationer kunna underlätta den vid Suorvajaure förlagda arbetspersonalens vistelse i därvarande ödebygd och med hänsyn jämväl till den ifrågasatta lufttrafikens betydelse ur vetenskaplig synpunkt, har utskottet ansett sig böra tillstyrka såväl nu förevarande förslag om anvisande av medel för ändamålet för år 1921 som ock av Kungl. Maj:t jämväl äskat anslag å tilläggsstat för år 1920.

Beträffande sistnämnda anslag kommer utskottet att avgiva förslag i annat sammanhang.

Utskottet hemställer,

Nytt anslag.

att riksdagen må för uppehållande av *lufttrafik mellan Porjus och Suorvajaure* på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Extra lönetillägg. [41.]

49:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställa förslag (punkt 41) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1920 angivna grunder, av *extra lönetillägg* åt en del tjänstemän och betjänte i de till kommunikations-

departementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1921 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 4,000 kronor.

50:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t (punkt 42) föreslagit, hemställer utskottet *Ålderstillägg.* [42.]

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln till *ålderstillägg* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 50,000 kronor.

51:o) Vidare får utskottet, i enlighet med vad Kungl. Maj:t (punkt 43) föreslagit, hemställa, *Rese- och traktamentspenningar.* [43.]

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln till *rese- och traktamentspenningar* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 50,000 kronor.

52:o) Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att från och med år 1921 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser med 800,000 kronor till 3,000,000 kronor. *Postavgifter förtjänstebrev och dylika försändelser.* [44.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 136—142.

Utskottets yttrande.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den förhöjda beräkningen av den ersättning, som bör tillkomma postverket för bestyret med kronouppbörden på landsbygden, och ej heller mot den på grund härav och i övrigt till följd av postavgifternas höjning föreslagna ökningen av ifrågavarande ordinarie anslag, får utskottet tillstyrka det i detta hänseende gjorda förslaget.

I detta sammanhang har riksdagen lämnats tillfälle att taga del av ett av generalpoststyrelsen framlagt förslag till ändring i de nu gällande, efter riksdagens hörande beslutade bestämmelserna angående postbefordringen av tjänsteförsändelser, innebärande avskaffande av tjänstefrimärken och tjänstebrevkort. Enligt detta av departementschefen förordade förslag skulle ersättningen till postverket för befordringen av tjänsteförsändelser, vilka framdeles skulle bliva portofria, i stället utgå med för statens myndigheter av olika slag bestämda årsbelopp, utgörande vissa fastställda procenttal av postverkets frimärksuppbörd under det år, gottgörelsen avser.

Med hänsyn till de fördelar ur arbetsbesparings- och kostnadssynpunkt, den föreslagna förändringen torde komma att medföra, har utskottet intet att erinra mot densamma.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

Ökat anslag.

att riksdagen må från och med år 1921 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *postavgifter* för tjänstebrev och dylika försändelser med 800,000 kronor till 3,000,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. [45.]

53:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag (punkt 45) får utskottet hemställa,

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln för bestridande av kostnader för *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 80,000 kronor.

Extra utgifter. [46.]

54:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag (punkt 46) får utskottet vidare hemställa,

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln till bestridande av *extra utgifter* uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 20,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. [47.]

55:o) På sätt Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 47), får utskottet hemställa,

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor.

Tryckningskostnader. [48.]

56:o) I anledning av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag (punkt 48) får utskottet hemställa,

att riksdagen må från och med år 1921 under sjätte huvudtiteln till *tryckningskostnader,* som icke skola gäldas av andra medel, upptaga ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Stockholm den 20 februari 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *C. J. G. Swartz*, *A. C. Lindblad*, *J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm*, *Ollas A. Ericsson*, *J. L. Widell*, *C. G. Ekman*, *O. U. B. Olsson*, *E. A. Hallin*, *J. Nilsson* i Malmö och *F. L. Lindqvist* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. Wiklund* i Brattfors, *J. Jönsson* i Revinge, *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *P. A. Hansson* i Stockholm, *C. R. Jansson* i Falun, *O. Osberg*, *K. E. W. Söderhielm*, *J. D. Norman* och *S. E. Ljungkvist*.

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1921 *sjätte* huvudtitel.

Kommunikationsdepartementet.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Departementet.				
Departementschefen			17,000	
Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli			* 120,500	
Departementets verksamhet, *förslagsanslag*, högst				* 24,800
Säger för departementet			137,500	24,800
Väg- och vattenbyggnadsväsendet.				
Väg- och vattenbyggnadsstaten:				
Bestämt anslag	141,000			
Reservationsanslag:				
Expenser för allmänna arbeten 45,000				
Vägundersökningar 90,000	135,000		276,000	
Förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m., *förslagsanslag*, högst				41,275
Expenser för allmänna arbeten, *förslagsanslag*, högst				35,000
Vägundersökningar, *förslagsanslag*, högst				90,000
Vägar och kommunikationer			12,000	
Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m., *reservationsanslag*				10,000
Understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader m. m., *reservationsanslag*				1,100,000
Anläggning eller förbättring av vägar m. m., *reservationsanslag*				5,000,000
Anläggning av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, *reservationsanslag*				750,000
Anläggning av ödebygdsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, *reservationsanslag*				400,000
Anläggning av utfartsvägar inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, *reservationsanslag*				100,000
Tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag, *reservationsanslag*				500,000
Anläggning av vägar till Tärna socken m. m., *reservationsanslag*				** 200,000

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, *förslagsanslag:*				
Direkt anvisning	2,700			
Ersättningar	4,567		7,267	
Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, *förslagsanslag*			365	
Förbättring av Visby hamn, *reservationsanslag*				125,000
Utförande av vissa fiskehamnar, *reservationsanslag*				* 2,000,000
Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader, *reservationsanslag*				* 150,000
Upprensning av vissa farleder i Mälaren, *reservationsanslag*				200,000
Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	.....	.....	295,632	10,701,275
Vägunderhållet och skjutsväsendet.				
Vägunderhållet:				
Bidrag till vägunderhållet på landet, *förslagsanslag*	2,700,000			
Statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, *förslagsanslag*		25,000		
Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt, *reservationsanslag*		150,000		
Svenska vägföreningen, *förslagsanslag*, högst		11,500	2,700,000	186,500
Färjor och färjkarlar:				
Bestämt anslag	354			
Förslagsanslag:				
Friheter	25		379	
Bidrag till skjutsentreprenader, *förslagsanslag*			400,000	
Utgifter för registrering av automobiler, *förslagsanslag*, att utgå i första hand av inflytande avgifter för registrering av automobiler				26,000
Säger för vägunderhållet och skjutsväsendet	.....	.....	3,100,379	212,500
Byggnadsväsendet.				
Byggnadsstyrelsen m. m.:				
Byggnadsstyrelsen	161,400			
Förstärkning av byggnadsstyrelsens anslag till vikariatsersättningar m. m., *förslagsanslag*, högst		44,000		
Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader, *reservationsanslag*	3,000			
Lokaler för två av byggnadsstyrelsens byråer m. m., *förslagsanslag*, högst		17,770		
Länsarkitekter, *förslagsanslag*, högst		25,000	164,400	86,770
Kronans publika hus:				
Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, *förslagsanslag*	50,000			

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Byggnader och reparationer, *reservationsanslag*	370,000			
Förstärkning av grunden under vissa delar av Stockholms slott, *reservationsanslag*		130,000		
Om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna, *reservationsanslag*		*2,400,000		
Förhyrande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län, *reservationsanslag*		7,000		
Påbyggnad av fastigheterna Engelbrektsgatan nr 5 och 7 i Stockholm m. m., *reservationsanslag*		281,900		
Om- och tillbyggnad av det s. k. Preisiska huset i Stockholm, *reservationsanslag*		330,000		
Om- och påbyggnad av landsstatshuset i Luleå, *reservationsanslag*		270,000		
Befrämjande av brandsäkerheten inom kammarkollegii första arkivkontors lokaler, *reservationsanslag*		42,200		
Ökat lokalutrymme för i huvudstaden förlagda ämbetsverk och statsinstitutioner, *reservationsanslag*		**3,000,000		
Nytt landsstatshus i Göteborg, *reservationsanslag*		** 500,000	420,000	6,961,100
Säger för byggnadsväsendet			584,400	7,047,870
Diverse.				
Schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall, *reservationsanslag*				52,500
Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer, *förslagsanslag*, högst				2,500
Slutförande av utredning angående vissa av Sveriges inre vattenvägar, *reservationsanslag*				40,000
Svenska aeronautiska sällskapet, *förslagsanslag*, högst				6,000
Lufttrafik mellan Porjus och Suorvajaure, *förslagsanslag*, högst				50,000
Extra lönetillägg, *förslagsanslag*				4,000
Ålderstillägg, *förslagsanslag*			50,000	
Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*			50,000	
Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, *förslagsanslag*			3,000,000	
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, *förslagsanslag*			80,000	
Extra utgifter, *reservationsanslag*			20,000	
Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*			100,000	
Tryckningskostnader, *förslagsanslag*			100,000	
Säger för diverse			3,400,000	155,000
Summa			**7,517,911**	**18,141,445**

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

Stockholm, K. L. Beckmans Boktr., 1920.